

ИНСТИТУТ ПО ТЮТЮНА И ТЮТЮНЕВИТЕ ИЗДЕЛИЯ – МАРКОВО

СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ

УТВЪРЖДАВАМ,
ВрИД:
(доц. д-р М. Къшева)

ИНСТРУКЦИЯ

**за експертна оценка на тютюн от сортова група
„Виржиния”**

с. Марково, 2016 г.

Експертната оценка на тютюна е основния критерий при определяне на качеството, което се изразява чрез отделните елементи и тяхната значимост по степени на проявление.

Резултатите от експертната оценка на тютюна се изразяват описателно. За целите на научната работа и за създаване на единна база за сравнение е целесъобразно тези резултати да бъдат формализирани, т.е. изразени с количествен израз /число/. Това дава възможност за бърза и точна статистическа обработка на данните.

ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ

1. Количеството на пробата не трябва да бъде по-малко от 3 кг. При селекционни опити се допускат по-малки проби, но не под 2 кг тютюн.
2. Влажност на тютюна в представената проба – 14% - 16%.
3. Представеният материал да отговаря на беритбената принадлежност и/или класа.
4. Експертната оценка на пробите трябва да се извършва анонимно от членовете на комисията

ОСНОВНИ ТЕРМИНИ

1. Беритбен пояс (беритба) – Определя етажното разположение на тютюневите листа върху стеблото на растението от долу на горе по беритби.

2. Зрялост – Характеризира степента на физиологичното развитие на листата, при която има най-благоприятно за качеството им състояние на химичните вещества и определя най-подходящия момент за бране на тютюна. Този момент се нарича техническа зрялост на тютюна.

3. Съдържателност – Характеризира концентрацията на веществата в тютюневия лист които влияят положително върху тяхното качество.

4. Структура на листа – Определя подреждането на клетките и строежа на листната тъкан.

5. Еластичност на петурата – Характеризира способността на тютюневия лист да възстанови началния си размер и форма след намачкването му.

6. Аромат на листата – Характеризира приятните обонятелни усещания при мирис на тютюневите листа.

7. Цвят на листа – Определя окраската на тютюневите листа и цветовете нюанси.

8. Интензивност на цвета – Характеризира степента на интензивност на цвета и проявата на отделните цветови нюанси.

9. Гланц – Изразява лъскавината и блясъка на петурата на листа.

Елементи	Степен на проявление				
	С/кътърс/ III-та	В/лайф/ IV, V, VI бер.	Х/лъгс/ II бер.	Т/типс/ VII бер.	Р/прайминг/ I бер.
1. Беритба	1	2	3	4	5
2. Дължина на листа	над 38 см 1	над 28 см 2	под 28 см 3		
3. Зрялост	технически зрял 1	леко недозрял 2,5	леко презрял 2,5	презрял 4	зелен 5
4. Съдържателност	съдържателен 1	средно съдържателен 2	слабо съдържателен 3	постен 4,5	груб 4,5
5. Структура на листа	зърнеста 1	плътен 2	рехав 3	ципест 4	дървеничав 5

6.Еластичност	еластичен	еластичен в средна степен	еластичен в слаба степен	нееластичен	
	1	2	3	4	
7.Основен цвят	жълто-оранжев, оранжев, оранжево-червен	кафеникаво-червен	жълт	жълто-зеленикав	зеленикав, зелен,кафяв, смесен
	1	2	3	4	5
8.Интензивност на осн. цвят	наситен	умерен	светъл	тъмен	блед /изпран/
	1	2	3	4	5
9.Хомогенност на цвета	над 80 %	над 70 %	над 60%	под 50 %	
	1	2	3	4	
10.Гланц /лъскавина/	изразен гланц	в средна степен	без гланц	матов	
	1	2	3	4	
11.Повреди от болести и неприятели	до 10 %	до 20%	до 30%	до 70%	
	1	2	3	4	
12.Механични повреди	до 10 %	до 20 %	до 30 %	до 50 %	до 70 %
	1	2	3	4	5

Беритби:

Р/прайминг/ - листа от най-долната част на растението /първите 3, първа беритба/

Х/лъгс/ - листа от горната част на долния поес /от 4-ти до 6-ти лист, втора беритба/

С/кътърс – листата от долната част на средния пояс /от 7-ми до 9-ти лист, трета беритба/

В/лайф/ - листата от средната част на растението /от 10-ти до 18-ти лист, четвърта, пета и шеста беритба/

Т/типс/ - листата от горната част на растението /над 18-ти лист, седма беритба/

Забележка: При дълбоко къриените тютюни, беритба Т не се формира.

1. Оценката на качеството по елементи се определя чрез проявлението им и се изразява в цифра, като се приема 80 % тежест на водещата оценка на оценяването от експертите:

1 – отлично качество

2 – много добро

3 – добро качество

4 – средно качество

5 – ниско качество

2. Комплексната оценка на пробата се определя с число, отразяваща сумата на Оценката на качеството по елементите :

12 - отлично качество

12.5 – 24.5 много добро

25 – 35.5 добро качество

36 – 48.5 средно качество

Над 49 - ниско качество

Изготвил:

(доц. д-р М. Къшева)